

2018. július

HÍVOM A CSALÁDOKAT, HÁZASPÁROKAT, JEGYESEKET ÉS SZERELMESEKET, A CSALÁDOKAT SZERETŐ SZERZETES- ÉS PAPTSTVÉREKET, ÉS MINDENKIT, AKI A CSALÁD ÉS AZ ÉLET MELLETT ÁLL!

Folytatom a Világiak, Család és Élet Dikasztériuma által írt és Ferenc pápa Amoris Laetitia c. apostoli buzdítására alapozott katekézis-sorozat alapján a Szent Család történetének elemzését.

Az élet kultúrája. Ha azt nézzük, hogy ebben az evangéliumi történetben hogyan alakultak a családi kapcsolatok, akkor az a benyomásunk támadhat, hogy a Szent Család egységében törés keletkezett. Erre utalnak Jézusnak a gyermekük elvesztése miatt kétségbeesett szülők szavaira adott kissé neheztelő válaszai. Ez azzal is összefügghet, hogy a fiú elérte azt a kort, amikor kezd felnőtté válni és önmagáért felelősséget vállalni. Ez gyakori eset minden családban. A gyerekek egyszerre felnőttnek érezve magukat úgy látják, hogy képesek önállóan döntéseket hozni saját jövőjükéről. Noha a názáreti Szent Család ugyanolyan helyzetbe került, mint bármelyik család, egységükben törés mégsem következett be, mert Jézus „akkor hazatért velük. Elment Názáretbe, és engedelmeskedett nekik.” (Lk 2,51) Ez látszólag tipikusan azok reakciója, akik félve a büntetéstől feladják a saját útjuk követését, inkább szót fogadnak szüleiknek. Jézus azonban megfellebbezhetetlen érvekkel védte meg magát, ám szülei nem értették meg szavait. Felügyeletük alatt maradt, noha nem ez volt számára az egyetlen lehetőség. Semmi sem kényszerítette erre. Szabad és önálló döntést hozott, megerősítve ezzel a család iránti elkötelezettségét. Isten ígéje abszolút szegénységben és nyomorban jött a világba, mindenről lemondva, kivéve arról, hogy családban testesüljön meg, ahol anyja és apja van.

Ezután Jézus valóban engedelmes maradt szüleinek, akik ketten együtt a Teremtő Isten szeretetével együttműködve példát mutattak a kölcsönösség tiszteletben tartásának értékéről, a különböző emberekkel való érintkezésről, anélkül, hogy valakinek fel kellene adnia a maga identitását, mégis elfogadva a másikat. Így adják tovább a szülők gyermekeiknek az Úr atyai és anyai szeretetét. (vö. AL 172)

Idézzétek fel saját életereiből, mikor és miért éreztétek úgy, hogy most már felnőtté váltatok? Milyen változást jelentett ez családokkal, szüleitekkel való kapcsolatokatokban?

„Jézus pedig növekedett bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt,” (Lk 2,52) összegzi Szt. Lukács Mária és József nevelő tevékenységének eredményét. Ezzel az Evangélium rámutat a gyermek teljes fejlődésének legjobb és legalapvetőbb feltételeire. Az első helyen a bölcsességben való növekedés áll. Nem csupán a tudásban és képességekben való fokozott gyarapodásról van szó. A bölcsesség, latinul sapientia, etimológiailag a sapere szóval rokon. Ez utóbbinak jelentése mind a tudni, mind az ízlelni. Az növekszik bölcsességben, aki egyre mélyebben „belekóstol” az életbe, aki egyre tudatosabban éli saját életét. Hiába növekszik éveink száma, ahhoz hogy éretté váljunk meg kell ízlelnünk az életet, meg kell látnunk szépségét, örömét, meg kell találnunk értelmét. Sokan úgy gondolják, hogy az embernek a gondtalan gyermekévek elmúltával „majd megjön az esze”. Az evangélium arra tanít, hogy csak akkor válhat gyümölcsözővé bennünk Isten kegyelme, ha életünk minden szent napján – születésünk első napjától kezdve – tudatosodik bennünk létezésünk csodája. Amikor Istent arra kérjük, hogy avatkozzék be életünkbe, megfellebbezünk arról, hogy „a kegyelem föltételezi a természetet”, ahogy azt a skolasztikus filozófia megfogalmazza. Noha Isten kegyelme megelőz minden emberi cselekedetet, a kegyelem hatékonysága attól függ, hogy mennyire képes az ember Istenre hallgatni. Az evangéliumból tudjuk, hogy Jézus növekedése nem csak szülei szemében volt látható, hanem az emberek előtt is, azaz az egész közösség előtt. Mennyire szemben áll ez azzal a ma igen elterjedt individualisztikus szemlélettel, amely szerint a gyermek nevelése a szülők és a család belügye! Minden egyes személy fejlődése és érett személyiséggé válása fontos mindenkinek, mert minden személy java hozzájárul a közjóhoz, másrészt mindenki felelős minden emberi személyért. Ez az élet kultúrájának lényege, az élet pedig a családban jön létre és ott virágzik ki. A család nemcsak az életfakasztás, hanem az Isten ajándékaként érkező élet fogadásának is a helye. Minden új élet lehetővé teszi, hogy felfedezzük a szeretet ajándék természetét. Mindig újra elbűvöl bennünket annak szépsége, hogy már előbb szerettek minket: a gyermekeket már érkezésük előtt szerették. Ez Isten szeretetének elsőségét tükrözi, mindig Ővé a kezdeményezés, mert Ő minden gyermeket szeretett, még mielőtt ezt bárki bármivel kiérdemelhette volna. A gyermekét méhében hordozó édesanya kérje Istentől a világosságot, hogy mélységében ismerhesse meg gyermekét és olyannak fogadhassa el, amilyen. (vö. AL 166, 170)

Hogyan tudjátok gyerekeiteket beavatni az élet szépségének, örömeinek élvezetébe?

Ma egyre általánosabb az a nézet, amely szerint az emberi életfakasztás nincs a családhoz kötve. Ennek a nézetnek a hívei -- manipulálva a kevésbé tájékozott embereket -- nem tesznek különbséget a természetes házastársi aktus és a mesterséges megtermékenyítés, vagy valamilyen más eljárás között. Sok mai ember nincs annak tudatában, hogy a gyermek ajándék, amelyet főntről kapunk. A Szentírás ezt a tényt így rögzíti: „Az ember aztán megismerte feleségét, Évát. Az fogant, megszülte Káint, és így szólt: »Embert kaptam Istentől!«” (Ter 4, 1). Annak tagadása, hogy az emberi életfakasztásnak szoros kapcsolata van a családdal, nem csupán kulturális, erkölcsi, szociális, gazdasági, vagy antropológiai tévedés, hanem az Isten iránti érzék elvesztése, és ennek következtében annak állítása, hogy az ember

önmaga létének irányítója, ideértve az új emberi lény létrehozását is. Teljesen másképp látjuk az életet, ha a hit perspektívájából szemléljük: „Ha egy gyermek nem kívánt körülmények között jön világra, a szülőknek vagy a család többi tagjának mindent meg kell tenniük azért, hogy Isten ajándékeként fogadják őt. Vállalniuk kell a felelősséget, hogy nyitottan és szeretettel elfogadják, mert amikor a világra jövő gyermekekről van szó, a felnőttek semmiféle áldozata nem minősíthető túl nagyoknak vagy túlságosan drágának annak elkerülése érdekében, hogy a gyermek azt gondolja, ő egy tévedés, aki nem ér semmit, aki ki lett szolgáltatva az élet sérüléseinek és az emberek hatalmaskodásának. Egy új gyermek ajándéka, akit az Úr egy apára és anyára bíz, az elfogadással kezdődik, az életre szóló védelmezéssel folytatódik, és végső célja az örök élet öröme. Az emberi személy végső beteljesedésének szem előtt tartása még inkább tudatosítja a szülőkben a rájuk bízott ajándék értékét.” (AL 166)

Mit tudtok tenni azért, hogy a gyerekek őszintén örüljenek, ha kistestvérük érkezik, hogy megértsék: minden gyerek – ők maguk is – Isten ajándéka?

„Az Egyház különleges hálaival támogatja azokat a családokat, amelyek fogyatékos gyermekeket nevelnek és vesznek körül szeretetükkel” (AL 82), mert mindenkinél jobban megmutatják az emberi élet szent és abszolút értékét az egész világnak. Valójában „az emberi élet akkora érték, és az anyja ölen növekedő ártatlan gyermek élethez való joga oly elidegeníthetetlen, hogy semmiképpen sem tekinthetjük az anya saját testéhez való jogának azt a lehetőséget, hogy az ilyen élet ellen hozzon döntéseket. A magzati élet önmagában hordozza célját, és soha nem lehet egy másik emberi lény tulajdonának tárgya. A család oltalmazza az életet minden fázisában, az élet alkonyán is.” (AL 83) Az élet továbbadása isteni tett, ezért mondja Ferenc pápa: „Minden nő részesedik a teremtés misztériumában, amely megújul minden ember születésekor.” (AL 168) Ugyanakkor nem kevésbé szent dolog az új élet tisztelettel fogadása. Mária és József nagysága abban nyilvánul meg, ahogyan Isten szavát fogadták, lehetővé téve, hogy az megtestesüljön. Azok pedig, akik bármilyen oknál fogva biológiai értelemben nem válnak anyává vagy apává, épp úgy arra hivatottak, hogy az életet tiszteljék és befogadják. Az anyaság nem kizárólag biológiai adottság, hanem különböző módokon fejeződik ki (AL 178). „Akik szembenéznek az örökbefogadás kihívásával, és feltételek nélkül, ingyenesen befogadnak egy személyt, Isten szeretetének közvetítőivé válnak, aki ezt mondja: »Még ha anyád megfeledkeznék is, én akkor sem feledkezem meg rólad.« (vö. Iz 49,15)”. (AL 170) A családoknak éppen ez a befogadó szeretete képes életet adni azoknak, akik gyakran megtagadják azt.

A szeretet erejét megtapasztaló házaspár tudja, hogy ez a szeretet arra hivatott, hogy gyógyítsa az elhagyottak sebeit, meghonosítsa a találkozás kultúráját, harcoljon az igazságosságért. Isten a családra bízta a világ "otthonossá" tételét, ahol minden személy testvért lát embertársában. (AL 183) Mi más lenne képes az élet kultúrájának horizontját ténylegesen szélesíteni a világban, mint a család?

A keresztény házasságok a testvériség melletti tanúságtételükkel, szociális érzékenységükkel, azzal, hogy szót emelnek a hátrányos helyzetűek érdekében, világító hitükkel és cselekvő reményükkel életet visznek a társadalomba. Ezzel szemben korunkban a narcizmus képtelenné teszi az embereket arra, hogy önmagukon, saját vágyaikon és szükségleteiken túltekintsenek. De előbb-utóbb aki használati tárgyként kezeli a másikat, ugyanazon logika szerint saját maga válik kihasználttá, manipulálttá és elhagyotttá. Említésre méltó az a tény, hogy a köteleket gyakran olyan felnőttek szakítják el, akik "autonómiát" keresnek, és elutasítják az egymást támogatva és egymással törődve megöregedés eszményét. (vö. AL 184, 39)

Hogyan tudja a családi, baráti vagy plébániai közösség Isten szeretetét közvetíteni azokhoz, akik – saját hibájukból, vagy más okok miatt – nem látják a kiutat nehézzé vált élethelyzetükből?

Ugyanakkor egyedül a családnak van meg az az ellenállhatatlan erejű, Istentől kapott és a következő nemzedéknek továbbadandó képessége, hogy nagy szeretettel fogadja be a leányanyákat, az árvákat, a gyermekeiket egyedül nevelő nőket, a fogyatékosokat és mindazokat, akik különös szeretetet és közelséget igényelnek; a függőséggel küzdő fiatalokat; a magánytól szenvedő házasság nélkül maradottakat, elváltakat vagy özvegyeket; az öregeket és betegeket, akikkel senki nem törődik; egészen odáig, hogy karjaikba fogadják az életvitelükben leginkább katasztrófát szenvedett embereket. (vö. AL 197)

A család eleve az élet kultúrájának letéteményese, mert Isten a családban jelen van. Csak akkor lesz a világ emberségesebbé, akkor kap minden személy méltósága biztos védelmet, ha minden otthonban felismerik Isten és az élet közötti ősi és alapvető kapcsolatot.

Bíró László tábori püspök
az MKPK Családbizottságának elnöke
a Magyar Katolikus Családegyesület elnöke